

Tieteellisen tutkimuksen tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14. Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen.

Tutkimuksen nimi

Kestävän elämän eväät – Kelan etuudensaajien hyvinvointi

Rekisterinpitäjä

Kansaneläkelaitos (Kela)

Osoite: PL 450, 00056 KELA (Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI)

Puhelinnumero: 020 634 11 (vaihe)

Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Nimi: Hanna-Mari Heinonen

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI

Puhelinnumero: 020 634 0622

Sähköpostiosoite: hanna-mari.heinonen@kela.fi

Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimus toteutetaan Kelan tutkimusyksikössä. Tutkimusyksikkö vastaa aineiston keruusta (kyselyn toteutus), tietoturvalisesta tallentamisesta ja käsittelystä, tulosten raportoinnista ja aineiston hävittämisestä tutkimuksen päätyttyä. Tutkimushankkeessa ei ole mukana Kelan tutkimusyksikön ulkopuolisia tahoja.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Nimi: Hanna-Mari Heinonen

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI

Puhelinnumero: 020 634 0622

Sähköpostiosoite: hanna-mari.heinonen@kela.fi

Tutkimuksen suorittajat

Tutkimuksesta vastaavaan ryhmään kuuluvat vastaava tutkija Hanna-Mari Heinonen sekä tutkijat Tuija Korpela, Hannu Mattila ja Lauri Mäkinen.

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12

Postinumero: 00250 Helsinki

Sähköpostiosoite: hanna-mari.heinonen@kela.fi, tuija.korpela@kela.fi,
hannu.mattila@kela.fi, lauri.makinen@kela.fi

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Kelan tietosuojavastaava: Raila Brummer
sähköposti: tietosuoja@kela.fi

Tutkimuksen luonne ja kestoaika

☒ Kertatutkimus

☐ Seurantatutkimus

Tutkimuksen kesto aika (kuinka kauan henkilötietoja käsitellään):

Tutkimushanketta varten kerättävää kyselyaineistoa säilytetään vuoden 2036 loppuun saakka, minkä jälkeen tutkimusaineisto hävitetään.

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietoja käsitellään kyselytutkimuksen toteuttamista varten. Tutkimushankkeessa tarkastellaan Kelan etuuksia saavien hyvinvointia laaja-alaisesti, kattaen erilaisia hyvinvoinnin osatekijöitä. Tutkimuksessa selvitetään mm. vastaajien elämäntyytyväisyyttä, kokemuksia taloudellisesta tilanteesta, psyykkistä ja fyysistä toimintakykyä, sosiaalisten suhteiden riittävyyttä sekä tyytyväisyyttä sosiaalietuuksiin ja -palveluihin. Tutkimuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perustoimeentulotukea saavat asiakkaat, joiden hyvinvointia ja elämäntilannetta verrataan Kelan muita etuuksia saavien asiakkaiden tilanteeseen. Hankkeen aineistonkeruu toteutetaan kyselynä marraskuussa 2025. Kyselytutkimuksen vastauksiin ei yhdistetä rekisteritietoja.

Tutkijat käsittelevät henkilötietoja voimassaolevan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä Kelan ja tutkimusyksikön sisäisiä ohjeita noudattaen. Tutkijoita sitoo ehdoton salassapitovelvollisuus yksittäisiä henkilöitä koskevista tiedoista.

Tulokset raportoidaan tilastollisessa, ryhmätason muodossa. Yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa raportoiduista tuloksista. Tuloksista raportoidaan tieteellisissä konferensseissa, Kelan omissa julkaisusarjoissa sekä kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn peruste on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraava:

- ☒ Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
- ☐ Rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen, mikä:
- ☐ Tutkittavan suostumus
- ☐ Oikeutettu etu; mikä tunnistettu etu on kyseessä:
- ☐ Muu, mikä:

Erityiset henkilötietoryhmät (nk. arkaluonteiset tiedot)

☐ Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä.

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia erityisiä henkilötietoja:

- ☐ Rotu tai etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☐ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☒ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☒ Terveyttä koskevat tiedot
- ☐ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Edellä mainittujen erityisten henkilötietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen erityisehtoon:

- ☒ Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (tietosuojalain 6 §:n 7 kohta)
- ☐ Tutkittavan/rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- ☐ Tutkittava on saattanut käsiteltävät arkaluonteiset tiedot julkisiksi
- ☐ Käsittely on tarpeen tärkeän yleisen edun vuoksi
- ☐ Muu, mikä:

Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Henkilötietojen osalta kyselyssä kysytään vastaajan sukupuolta, syntymävuotta, postinumeroa (kahden ensimmäisen numeron tarkkuudella) ja koulutustaustaa. Lisäksi erityisistä henkilötietoryhmistä kyselyssä selvitetään vastaajan kuulumista ammattiliittoon ja terveydentilaa.

Tutkimusaineisto kerätään sähköisellä ja paperisella kyselyllä ja tallennetaan sähköiseen muotoon niin ettei se pidä sisällään suoria tunnistetietoja. Tutkimuksen tulokset raportoidaan siten, ettei yksittäisiä vastaajia ole mahdollista tunnistaa myöskään epäsuorien tietojen perusteella.

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- ☒ Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
 - ☐ Haastattelu
 - ☐ Postissa lähetettävä kyselylomake
 - ☒ Sähköinen kyselylomake
 - ☐ Videointi
 - ☒ Muu tapa, mikä: Kelan palvelupisteissä jaettava paperinen kyselylomake
- ☒ Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä osallistumatta jättämisestä aiheudu seurauksia.
- ☐ Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

Automatisoitu päätöksenteko ja profilointi

Automaattisia päätöksiä tai profilointia ei tehdä. Tutkimusta varten kerättyjä henkilötietoja ei käytetä tutkittavia koskevaan päätöksentekoon.

Henkilötietojen suojauksen periaatteet

- ☒ Tiedot ovat salassa pidettäviä.
- ☒ Kaikki hankkeessa henkilötietoja käsittelevät ovat allekirjoittaneet vaitiolo- ja salassapitositoumuksen ja ymmärtävät henkilötietojen käsittelyä koskevat vaatimukset.

Manuaalinen aineisto:

- ☐ Manuaalista aineistoa ei kerätä.

☒ Tutkimuksessa kerätään manuaalista aineistoa; manuaalinen aineisto suojataan seuraavalla tavalla: Tutkimuksessa kerättävä paperinen kyselyaineisto on anonymia, eikä pidä sisällään suoria tunnistetietoja. Paperiset lomakkeet toimitetaan Kelan sisäisenä postina tai asiakkaille jaettujen palautuskuorten avulla Postin kautta Kelan tutkimusyksikköön, jossa lomakkeita säilytetään kulunvalvotussa tilassa lukitussa arkistointikaapissa. Paperisten lomakkeiden tallennus sähköiseen muotoon tapahtuu Kelan tutkimusyksikössä vaitiolositoutumuksen allekirjoittaneiden toimihenkilöiden toimesta. Kun lomakkeet on tallennettu sähköiseksi tutkimusaineistoksi, täytetyt paperilomakkeet hävitetään salassapidettävänä paperijätteenä.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

- ☒ Käyttäjätunnus ☒ Salasana ☐ Käytön rekisteröinti (lokiteidot)
- ☒ Kulun valvonta (tilat)
- ☐ Suojattu verkkoyhteys
- ☐ Muu, mikä:

Aineiston anonymisointi / pseudonymisointi:

- ☐ Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole, eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja).
- ☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja). Tunnistetiedot ja tutkimusnumerot yhdistävä koodiavain säilytetään huolellisesti erillään henkilötiedoista ja tutkimusaineistosta ja siihen on pääsy vain rajatulla osalla tutkimusryhmän jäsenistä.
- ☐ Aineisto analysoidaan suoran tunnistetiedoin, koska: [peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle]

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- ☒ Tutkimusrekisteri hävitetään [12.2036 mennessä]
- ☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan ilman tunnistetietoja (anonymisoituna)
- ☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan, miten pitkäksi aikaa ja millä oikeusperusteella:

Tutkimukseen osallistuvan oikeudet

Tietosuojalainsäädäntö takaa rekisteröidylle tiettyjä oikeuksia:

- Silloin, kun henkilötietojen käsittely perustuu rekisteröidyn suostumukseen, hänellä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus milloin tahansa sen vaikuttamatta suostumuksen perusteella ennen peruuttamista suoritettuna käsittelyn lainmukaisuuteen.

- Rekisteröidyllä on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja tutkimuksessa, ja saada jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.
- Jos käsiteltävissä rekisteröidyn henkilötiedoissa on epätarkkuuksia tai virheitä, hänellä on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.
- Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi käyttäessään vastustamisoikeutta tai peruuttaessaan antamansa suostumuksen.
- Rekisteröidyllä on oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi silloin, jos rekisteröity kiistää henkilötietojensa paikkansapitävyyden.
- Rekisteröidyllä on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun.

Jos rekisteröity haluaa käyttää oikeuttaan, hän voi ottaa yhteyttä edellä mainittuun yhteyshenkilöön. Jos tutkimuksen toteuttaminen ei (enää) edellytä, että rekisterinpitäjä voi tunnistaa rekisteröidyn, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon ja käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta, ellei rekisteröity anna lisätietoja, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan poiketa tietosuoja koskevan lainsäädännön mukaisilla perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 566 6700

Kirjaamo: 029 566 6768

Sähköposti: tietosuoja@om.fi